

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ІСТОРИЧНОГО ЦИКЛУ

Нині суспільство перебуває в інформаційній стадії розвитку, появу якого пов'язують з інформаційною революцією та розвитком інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які радикально змінюють суспільне життя, а особливо молодого покоління.

Перехід до інформаційного суспільства в Україні є нагальною необхідністю. У Національній доктрині розвитку освіти зазначено: «Пріоритетом розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують подальше удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві»[2].

Використання сучасних інформаційних технологій на уроці історії є одним з найважливіших напрямів сучасного освітнього процесу. При цьому під інформаційними технологіями навчання слід розуміти процес підготовки і передачі інформації тим, хто навчається за допомогою системи використання обчислювальної техніки і програмних продуктів. Це дозволяє організувати спільну роботу викладача і учнів під час уроку, використовувати ресурси Інтернету для розвитку навичок і умінь учнів самостійно здобувати нові знання.

Використання інформаційно-комунікаційних засобів навчання дозволяє розвивати самостійність і критичне мислення учня, стимулюючи індивідуальний пошук і подальше застосування здобутих знань, умінь і навичок на практиці. Завдяки використанню ІКТ підвищується мотивація пізнавальної діяльності учнів, що створює ситуацію успіху для кожного окремо.

Впровадження ІКТ під час викладання історії має низку переваг, а саме:

1. ІКТ дозволяють представити знання про історичні факти, події, документи, коментарі та інтерпретації по відношенню один до одного;

2. Знання постають у певному контексті. Контекст – це не тільки коментарі, а й низка інших матеріалів (малюнки, звукові вставки, анімація, портрети і т.д.), які дають інформацію про історичні явища з різних боків. Створюється мережева структура інформації, що володіє великою інформаційною насиченістю і додатковим смисловим потенціалом;

3. Знання формуються завдяки залученню різних каналів сприйняття;

4. Сприйняття, інтерпретація і засвоєння історичного знання за умови використання ІКТ відбувається не тільки пізнавально, а й споглядално;

5. Реконструкція історичних подій як найважливіший етап формування історичної свідомості відбувається за рахунок залучення віртуальної реконструкції, стимулюючої інтелектуальну активність учнів [1].

Варто зазначити, що інформаційно-комунікаційні засоби повинні використовуватися викладачем з метою оптимізації власних енергозатрат та підвищення ефективності навчального процесу. У підготовці до уроку вчитель має керуватися принципом збалансованого використання і взаємної інтеграції традиційних і нових освітніх технологій. Незважаючи на зростаючий вплив ІКТ на навчальний процес, вчитель є основним джерелом інформації, оскільки, перш за все, тільки вчитель може зацікавити учнів, викликати цікавість і завоювати довіру; по-друге, він може спрямувати їх увагу на певні важливі аспекти предмету, який вивчається; по-третє, тільки вчитель зможе відзначити їх старанність і знайти способи спонукати їх до навчання.

Використання ІКТ на уроці історії має такі переваги:

1. Збільшується можливість використання наочних матеріалів на уроці;

2. Підвищується ефективність роботи на заняттях як учнів, так і учителів;

3. Встановлюються міжпредметні зв'язки з основами інформатики;

4. З'являється можливість організації проєктної діяльності учнів під керівництвом викладача історії та інформатики, спрямованої на створення електронних освітніх продуктів;

5. Змінюються на краще стосунки вчителя з учнями, особливо з тими, хто цікавиться комп'ютерами: вони починають бачити в учителіві «споріднену душу»;

6. Змінюється ставлення до комп'ютера: учні починають сприймати його як інструмент для роботи у будь-якій сфері людської діяльності, а не як цікаву іграшку [1].

Отже, використання ІКТ на уроках історії дозволяє вчителю скоротити час на вивчення матеріалу за рахунок наочності і швидкості виконання роботи, перевірити знання учнів в інтерактивному режимі, що підвищує ефективність навчання, сприяє розвитку інтелекту, робить уроки більш інформативними і цікавими. Проте, вчителю, що використовує ІКТ на уроках, не слід забувати, що сучасні технології не повинні їх замінити, а допомагати їм.

Список використаних джерел і літератури

1. Десятов Д. Л. Методика використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні історії / Д. Л. Десятов. - Х. : Основа, 2011 - 111 с. - (Б-ка журн. "Історія та правознавство"; вип. 6(90)).

2. Про Національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України; Доктрина від 17.04.2002 № 347/2002 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/347/2002> (дата звернення: 11.03.2021)

3. Пометун О. Методика навчання історії в школі / О.І. Пометун, Г.О. Фрейман. – К.: Генеза, 2006. – 328 с.

4. Єфіменко Т. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі вивчення історії та правознавства [Текст] / Т. М. Єфіменко // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2007. – № 7. – С. 25-26.;31.

5. Комаров Ю. С. Використання мультимедійного комплексу у викладанні історії [Текст] / Ю. С. Комаров // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2004. – №2. – С.36-38.

Науковий керівник: к. пед. н. Лещенко І. Т.

Опарін І. К.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

ДО ПИТАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СИСТЕМІ А. ДІСТЕРВЕГА Й К. УШИНСЬКОГО

Кожна нація формується на основі духовних якостей, які спонукають її до самореалізації та самоідентифікації – це почуття власної гідності, любов і пошана до своєї Батьківщини. Ці ж якості є продуктом належного і грамотного виховання дитини, що, разом із зростанням, дозволяло їй стати частиною свого народу. Саме німецький педагог Фрідріх Адольф Вільгельм Дістервег (1790–1866 рр.) і його український колега Костянтин Дмитрович Ушинський (1823–1871 рр.) заклали основи розвитку національного і патріотичного виховання молоді.

Метою публікації є висвітлення основних принципів національного виховання в педагогічній системі А. Дістервега і К. Ушинського.

Джерелом вивчення теми є власні роботи педагогів, зокрема: праця «Керівництво до освіти німецьких учителів», стаття «Про вчительське виховання», «Про природовідповідність і культуровідповідність у вихованні» А. Дістервега [1]; статті «Рідне слово», «Питання про народні школи» [4], «Про народність в суспільному вихованні» К. Ушинського [3].

Національне виховання як педагогічне явище виникло в Європі в ХІХ ст., у часи найбільшого національного піднесення. А. Дістервег був одним з перших, хто торкнувся питання важливості національного виховання дитини. Сам Дістервег, «учитель німецьких учителів», ще за життя був відомим своєю прогресивністю й демократичністю у вихованні дитини, чіткою громадянською позицією і патріотизмом.

«Людина – моє ім'я, німець – моє прізвище», – цього принципу він не лише дотримувався, а й поширював серед інших педагогів уміння зберегти і примножити духовні якості чесноти, мораль, гуманність, які формують патріотизм і любов до своєї землі [1, с. 17]. Саме вихователь є відповідальним за національне виховання дитини, адже «вчитель – не просто людина, а й громадянин, і він має виховувати молоде для сьогодення і майбутнього». Патріотичне виховання дитини мало відповідати духу часу, щоб згодом, на основі належного